

Мелих О.Ю. Співробітництво України з МВФ: реалії та перспективи / О. Мелих // Збірник тез доповідей Десятої ювілейної міжнародної науково-практичної конференції молодих учених “Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації”. Частина 1. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – С. 81-83.

Оксана Мелих

Тернопільський національний економічний університет

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МВФ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У світовій економіці усе більш помітну роль відіграють міжнародні організації і зокрема МВФ. Так, за шістдесятивосьмирічну історію свого функціонування МВФ пройшов шлях від кредитора до організації, яка визначає економічну політику більшості країн, що розвиваються.

Україна стала членом МВФ 3 червня 1992 року. Процес кредитування держави даною міжнародною фінансовою організацією розпочався у 1994 році, що було зумовлено наростанням незбалансованості зовнішніх платежів. За роки співробітництва було отримано близько 18,28 млрд. дол. США [1] кредитних ресурсів, які були спрямовані на підтримку курсу національної валюти, міжнародних резервів держави та активних позицій платіжного балансу.

Співпраця з МВФ є важливою з огляду на необхідність збереження належного іміджу країни, що сприяє підвищенню її кредитного рейтингу на світових фінансових ринках, зменшенню відсоткових ставок по кредитах, забезпечує сприятливий інвестиційний клімат для іноземних інвесторів [2].

Та незважаючи на те, серед вітчизняних науковців та практиків точаться жваві дискусії з приводу доцільності подальшої співпраці з МВФ, що обумовлено критикою вимог, які зобов'язана виконувати Україна для одержання чергових траншів кредиту даної організації. При цьому, найбільший резонанс викликають соціальні вимоги: зменшення дефіциту Пенсійного фонду шляхом проведення реформ у сфері пенсійного забезпечення; вирівнювання балансу НАК «Нафтогаз України» шляхом регулярного підвищення вартості житлово-комунальних послуг залежно від вартості імпортного палива; замороження заробітних плат в державному секторі та скорочення чисельності державних службовців [3].

У співробітництві України з МВФ в межах кредитних програм можна виділити п'ять етапів (див. табл. 1).

Зокрема, 5 листопада 2008 року на запит української сторони, який був здійснений з метою допомоги у забезпеченні фінансової та економічної стабільності під час фінансово-економічної кризи, Рада Директорів МВФ в рамках механізму фінансування за надзвичайних

умов затвердила дворічну Програму «Stand-By» обсягом 16,4 млрд. дол. США, що у 8 разів перевищувало вітчизняну квоту у фонді [1]. В рамках зазначеної програми Україна отримала близько 10,6 млрд. дол. США, які були надані трьома траншами кредиту під 4% річних.

Після Президентських виборів, сформований у березні 2010 року уряд продовжив співпрацю з МВФ в рамках нової програми [2]. Так, рішенням Ради Директорів МВФ від 28 липня 2010 року було схвалено Програму співробітництва для України, яка була розрахована на 29 місяців і передбачала виділення коштів у розмірі 15,15 млрд. дол. США під 2% річних [1]. В рамках даної програми Україна отримала лише 3,4 млрд. дол. США. Через невиконання українською стороною взятих на себе зобов'язань у 2011 році не вдалося отримати жодного траншу кредиту МВФ.

Таблиця 1

Співробітництво України з МВФ в межах кредитних програм [4]

Етапи	Програми фінансування та сума кредиту
I етап (1994-1995 рр.)	Системна трансформаційна позика (STF) – 763,1 млн. дол. США
II етап (1995-1998 рр.)	Трирічна програма «Stand-By» - 1935 млн. дол. США
III етап (1998-2002рр.)	Програма розширеного фінансування (EFF) – 1591 млн. дол. США
IV етап (2004-2005рр.)	Попереджувальна програма «Stand-By» - 600 млн. дол. США
V етап (2008-2011рр.)	Програма «Stand-By» затверджена 5.11.2008 р. – 16,43 млрд. дол. США. (Фактично отримано 10,6 млрд. дол. США)
	Програма «Stand-By» затверджена 28.07.2010 р. – 15,1 млрд. дол. США. (Фактично отримано 3,4 млрд. дол. США)

Загалом, в рамках співпраці з МВФ упродовж 2008 – 2011 років Україна отримала 14,4 млрд. дол. США [4].

Кредити МВФ відіграли позитивну роль в економіці країни, оскільки сприяли вирішенню проблем платіжного балансу, проведенню рефінансування зовнішнього боргу корпорацій, комерційних банків та рекапіталізації останніх.

З метою забезпечення своєчасного обслуговування та погашення наданих позик, МВФ розроблено Програму виплат по кредиту, за якою Україна зобов'язана його повернути упродовж 2010 – 2014 рр. При цьому, прогнозна сума виплат на 2013 – 2014 рр. становить 5,2 млрд. дол. США й 1,9 млрд. дол. США відповідно.

На сьогоднішній день відновлення кредитування МВФ є вкрай важливим, оскільки золотовалютні резерви НБУ скоротились до 25,3 млрд. дол. США (станом на 1.12.2012 р.), що нижче безпечного рівня. Згідно прогнозів, співпраця України з МВФ буде відновлена у лютому 2013 року, в якому передбачається отримати перший транш за новою кредитною лінією у розмірі 1,5 млрд. дол. США, що допоможуть вирішити питання виплат за строковими кредитами фонду [5].

Продовження співпраці України з Міжнародним валютним фондом може принести користь економіці країни, але при цьому присутні й деякі ризики. Продовження співпраці з

МВФ має стати гарантією проведення структурних реформ в українській економіці. Другий позитивний момент – внутрішня і зовнішня стабільність, підтримка курсу, покриття дефіциту бюджету. Разом із тим, робота програми МВФ означає можливість появи ризиків, зокрема кошти від МВФ можуть бути витрачені на структурні реформи. Другим ризиком є збільшення державного боргу [6].

Література

1. Співробітництво України з МВФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/>.
2. Гришина Л.О. Україна та Міжнародний валютний фонд: перспективи співпраці / Л.О. Гришина // Сталий розвиток економіки. – 2012. - №3. – С. 26 – 29.
3. Україна та МВФ: від діалогу до співпраці чи навпаки? [Електронний ресурс] / Леван Саакадзе // – Режим доступу до статті : <http://www.uspp.org.ua/interview/11.ukraina-ta-mvf-vid-dialogu-do-spiivpraci-chi-navpaki.htm>.
4. Доліновська О.Я. Співпраця України з МВФ та перспективи розвитку економіки держави / О.Я. Доліновська // Ефективна економіка. – 2012. - №9.
5. Співпраця України з МВФ буде відновлена у лютому 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kolomyya.org/se/sites/pb/48335/>.
6. Штефоно А.П. Співпраця України з Міжнародним валютним фондом: реалії та перспективи [Електронний ресурс] / А.П. Штефоно // – Режим доступу до статті : http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/68489.doc.htm.